

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 24
van **ADELIN BLANCQUAERT**
datum: 7 oktober 2020

WOUTER BEKE

VLAAMS MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID, GEZIN EN ARMOEDEBESTRIJDING

Aanpak gendergerelateerd geweld - GAMS België vzw

Op 4 augustus 2020 stelde mijn collega Chris Janssens een schriftelijke vraag (nr. 903) aan minister Demir over de aanpak van gendergerelateerd geweld. De minister gaf in haar antwoord aan dat sinds 1 januari 2019 GAMS België vzw erkend en gesubsidieerd wordt door de Vlaamse overheid als gezinsondersteunend aanbod ter preventie van vrouwelijke genitale verminking en gedwongen huwelijken. GAMS zou daarvoor jaarlijks structurele middelen krijgen.

Dit aanbod is structureel verankerd als aanbodvorm binnen de regelgeving preventieve gezinsondersteuning, met als focus preventie, sensibilisering, ondersteuning van (potentiële) slachtoffers van vrouwelijke genitale verminking en gedwongen huwelijken en ondersteuning van professionals, in nauwe afstemming met de Huizen van het Kind. Daarbij zou het gaan om het organiseren van sensibiliseringsacties, telefonisch en digitaal onthaal, inloophmomenten, sensibiliseringsacties in groep en het aanbieden van ambulante individuele ondersteuning. Er zou bij de uitvoering expliciet de focus worden gelegd op een cultuursensitieve benadering.

1. In hoeveel middelen wordt voorzien voor GAMS?
 2. Hoeveel mensen worden bereikt door GAMS?
 3. Hoeveel personen zijn op intakegesprek geweest? Kan er een opsplitsing gemaakt worden naargelang van de doelgroep (reeds besneden vrouwen, vrouwen met een gevaar op besnijding of gezinnen uit de betrokken landen)? Hoeveel personen zijn er nadien verwezen naar een externe dienst?
 4. Hoeveel personen hebben ambulante individuele ondersteuning gehad door GAMS? Graag een opsplitsing voor de voorbije 3 jaar.
 5. Hoelang duurt een individuele begeleiding gemiddeld?
 6. Hoe evalueert de minister deze cijfers?
 7. Welke sensibiliseringsacties heeft GAMS reeds opgezet?
 8. Hoe verloopt de samenwerking tussen GAMS vzw en de Huizen van het Kind?
 9. Is de werking van GAMS vzw al eens geëvalueerd geweest? Zijn er bekende knelpunten? Zo ja, hoe kan hieraan tegemoetgekomen worden?
-

Deze vraag werd gesteld aan de ministers Zuhair Demir (34), Wouter Beke (24).

GECOÖRDINEERD ANTWOORD

op vraag nr. 24 van 7 oktober 2020

van **ADELINE BLANCQUAERT**

1. In 2019 bedroeg het subsidiebedrag aan 100% – indexatie inbegrepen – €40.934,54. Voor 2020 bedraagt het subsidiebedrag €41.602,12.
2. GAMS heeft zowel een gezinsondersteunend aanbod ter preventie van VGV en gedwongen huwelijken t.a.v. de betrokken doelgroepen alsook een sensibiliserend vormingsaanbod t.a.v. alle professionals binnen hun partnernetwerk in Vlaanderen en Brussel, met als doel deskundigheidsbevordering op vlak van VGV en gedwongen huwelijken.

In 2019 kregen 713 mensen sociale, psychologische individuele of groepsondersteuning door GAMS in België, waarvan 146 in Brussel, 190 in Vlaanderen en 377 in Wallonië.

Daarnaast organiseerde GAMS in Vlaanderen en Brussel 43 sensibiliseringsactiviteiten voor de doelgroep, met 423 deelnemers in totaal (geen unieke deelnemers).

T.a.v. professionals werden er in Vlaanderen en Brussel 47 vormingen georganiseerd, met een bereik van 1.508 deelnemers in totaal. In totaal trainde GAMS België 1.989 mensen tijdens 78 opleidingssessies. De vormingen worden zowel intern, als op vraag en op maat van bestaande teams en organisaties aangeboden, als door GAMS zelf georganiseerd voor deelnemers met uiteenlopende profielen.

De consult- en adviesfunctie die GAMS opneemt t.a.v. professionals – vragen m.b.t. gespreksvoering of regionale gespecialiseerde hulpverlening op maat (co-bemiddelaars, gespecialiseerde artsen, advocaten, ...) bijvoorbeeld – werden in 2019 nog niet geregistreerd. Vanaf 2020 zal dit wel het geval zijn.

Tot slot werd GAMS in 2019 17 keer ingeschakeld in reële risicosituaties. Situaties waarbij gevreesd werd voor een risico op VGV, een gedwongen huwelijk of een andere vorm van intrafamiliaal geweld. Het opvolgen van zo een situatie gebeurt doorgaans in samenwerking met verschillende partners (politie, K&G, advocaten, CAW, medewerkers van opvangcentra RKV, Fedasil, Samu Social) en neemt een zekere periode in beslag van intensieve en outreachende hulpverlening. Zo werden 7 dossiers die in 2018 gemeld werden, nog overgedragen naar 2019 en zullen bepaalde actuele risicosituaties meegenomen worden naar 2020.

3. Onderstaande tabel geeft een overzicht van het aantal individuele dossiers die in 2019 door GAMS werden opgestart, alsook het profiel van mensen die individuele begeleiding kregen.

	Brussel	Vlaanderen	Wallonië	Totaal
Volwassen vrouwen	70	111	254	435
Vrouwelijke niet begeleide minderjarige vreemdelingen	3	3	8	14

Begeleide kinderen (meisjes)	45	54	94	193
Mannen	28	22	21	71
TOTAAL	146	190	377	713

Buiten de opgenomen categorieën in de tabel werd er door GAMS geen verdere opsplitsing gemaakt naargelang: reeds besneden of risico op besnijding. Wel geven ze in hun jaarverslag zicht op de herkomst van mensen die in 2019 individuele begeleiding kregen: Guinee (59%), Somalië (13%), Ivoorkust (5%), Senegal (3%), Eritrea (2%), Nigeria (2%), Kameroen (2%) en andere (14%). Ook geven ze hier aan dat het publiek van GAMS voornamelijk bestaat uit asiel zoekende vrouwen, getroffen door genitale verminking, die ondersteuning en begeleiding behoeven op medisch, psychosociaal of juridisch vlak. Daarnaast ontvangen ze ook meisjes en vrouwen-vluchtelingen en mensen die middels gezinshereniging of andere procedures naar België zijn gekomen. Ze ontvangen ook steeds meer mensen in kwetsbare situaties.

Er werden geen specifieke bijkomende gegevens verschaft m.b.t. het aantal doorverwijzingen naar een externe dienst. In geval van reële risicosituaties wordt er doorgaans – zoals eerder aangehaald – wel actief samengewerkt met verschillende partners (politie, K&G, advocaten, CAW, medewerkers van opvangcentra RKV, Fedasil, Samu Social).

4. Het antwoord op deze vraag stemt overeen met het voorgaande antwoord op vraag 3. Een opsplitsing voor de voorbije 3 jaar kan niet gemaakt worden daar GAMS slechts sinds 2019 erkend en gesubsidieerd wordt door de Vlaamse Overheid. Er werd dit jaar dus pas voor de eerste keer gerapporteerd over hun aanbod in Vlaanderen en Brussel over het voorgaande werkingsjaar 2019. Maar voor 2018 lezen we in hun jaarverslag van dat jaar dat er 597 personen individueel ondersteund werden, waaronder 354 vrouwen, 10 niet-begeleide minderjarige vreemdelingen, 162 kinderen en 71 mannen.
5. 80% van de individuele begeleidingen bestaat uit 1 of 2 gesprekken. De overige begeleidingen zijn zwaardere dossiers die meer ondersteuning vragen, op diverse vlakken (sociaal, psychologisch, juridisch, medisch, ...). Tot hiertoe beschikte GAMS niet over een representatieve weergave van het reële individuele begeleidingswerk. Via een nieuw systeem zullen ze voor/vanaf 2020 beter in kaart kunnen brengen hoeveel contacten iemand heeft binnen een individueel traject. In hun volgende rapportage over 2020 zullen ze hier specifiek over kunnen rapporteren, qua frequentie en intensiteit.
6. Over de prevalentiegraad in Vlaanderen of België kunnen we ons moeilijk inhoudelijk uitspreken. In het jaarverslag van GAMS wordt een en ander wel gekaderd. We voegen het rapport toe in bijlage.

Wat betreft de resultaten van GAMS zien we dat we door het proces dat zij hebben kunnen lopen onder meer omwille van onze een structurele erkenning en subsidie, wel een groei. Aangezien we deze erkenning pas sinds 2019 toekennen, kunnen we omtrent de evolutie nog geen conclusies trekken.

7. In 2019 organiseerde GAMS in Vlaanderen en Brussel 43 sensibiliseringsactiviteiten voor de doelgroep, met 423 deelnemers in totaal (geen unieke deelnemers). De sensibiliseringsactiviteiten kunnen worden ingedeeld in:
 - a) Structurele activiteiten:
 - Maandelijks supportgroepen
 - Bijeenkomsten zwangere vrouwen
 - b) Sensibiliseringsactiviteiten voor nieuwkomers
 - c) Groepsbijeenkomst voor mannen

- d) Groepsgesprek vrouwenrechten Eritrese vrouwen
- e) Uitleg werking GAMS

De overgrote meerderheid wordt in Antwerpen en Brussel georganiseerd, wat voornamelijk te verklaren valt dankzij een hoge prevalentie van de doelgroepen en een structurele en stabiele werking van GAMS in beide steden.

Daarnaast organiseert GAMS ook cultuursensitieve vormingen voor professionals. In 2019 werden er in Vlaanderen en Brussel 47 vormingen georganiseerd, met een bereik van 1.508 deelnemers in totaal. In totaal trainde GAMS België 1.989 mensen tijdens 78 opleidingssessies. De vormingen worden zowel intern, als op vraag en op maat van bestaande teams en organisaties aangeboden, als door GAMS zelf georganiseerd voor deelnemers met uiteenlopende profielen. Binnen de meeste vormingen (tenzij voor een specifiek medisch publiek, waarbij de focus gelegd wordt op VGV) komen alle vormen van gendergerelateerd geweld aan bod en worden signalen van risicosituaties meegegeven zowel als gesprekstechnieken.

8. GAMS is op heden reeds 6 jaar structureel actief in Vlaanderen, naast Brussel en Wallonië, met de oprichting van de Helpdesk Vlaanderen in Antwerpen, de regio met de hoogste prevalentie op vlak van VGV, na Brussel. Begin 2018 werd de werking in Vlaanderen uitgebreid met een inloopsprek uur in Gent en sinds midden 2019 met een werking in Leuven. Zowel in Antwerpen, als in Gent en in Leuven wordt GAMS momenteel ondersteund op stedelijk niveau door middel van een afsprakennota. Om een kwaliteitsvolle en laagdrempelige ondersteuning en preventie te kunnen blijven bieden is er de ambitie en de verwachting dat GAMS regionale inloopmomenten organiseert in elke provincie en deze verankert binnen de werking van de Huizen van het Kind (HvhK). Op die manier kunnen ze zich preventief richten op families en (toekomstige) ouders in heel Vlaanderen en Brussel. GAMS engageert zich dan ook sinds het begin van hun erkenning om ook in West-Vlaanderen en Limburg een samenwerking op te starten met een HvhK in de regio's die een diverse doelgroep bereiken (Kortrijk en Hasselt). De onderhandelingen hiertoe zijn lopende.

De samenwerking met de Huizen van het Kind waar er reeds een permanentie gevestigd is lopen goed. Daar waar de onderhandelingen lopende zijn zullen er concrete afspraken worden gemaakt tot een goede samenwerking.

9. Ja, in september 2020 werd het (eerste erkende en gesubsidieerde) werkingsjaar van GAMS in 2019 over de hele lijn positief geëvalueerd (inhoudelijk en financieel).

Concrete knelpunten zijn er niet, wel werden er verdere afspraken gemaakt omtrent de toekomstige opvolging zoals eerder aangegeven.

Tijdens het opvolgingsgesprek werd ook de huidige stand van zaken toegelicht m.b.t. o.a. de verdere verspreiding en opstart van hun aanbod in Vlaanderen. De verwachting is dat er hier actief aan verder gewerkt wordt (= werkpunt). Dit dient dan ook te worden aangetoond in de volgende rapportage en het volgende gesprek in 2021.

BIJLAGE

Rapport